

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Хмельницької
загальноосвітньої школи
I ступеня № 4

_____ Інна ШПИЧКО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Хмельницької загальноосвітньої школи I ступеня № 4
для I і II циклів початкової освіти
на 2022/2023 навчальний рік**

СХВАЛЕНО
на педагогічній раді
Хмельницької
загальноосвітньої школи
I ступеня № 07
від 31.08.2022 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Хмельницької загальноосвітньої школи I ступеня № 4 для I і II циклів початкової освіти

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма Хмельницької загальноосвітньої школи I ступеня № 4 для (далі – Освітня програма) розроблена з метою виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 988-р), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року № 688), наказів Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 року № 407 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня», від 08.10.2019 року № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 року № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти», від 30.08.2017 року № 1234 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники» (Smart Kids)», від 03.02.2021 року № 140 «Про внесення змін до наказу МОН України від 02.11.2016 року № 1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів», листа Державної служби якості освіти № 01/01-23/929 від 06.08.2020 року «Щодо результатів експертизи освітньої програми».

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які на тепер подані в рамках навчальних планів (додаток 1-8);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 9; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік: для 1-х класів – 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Відповідно до освітніх програм, які використовує заклад освіти, передбачено окремі варіанти робочих навчальних планів для 1-Б, 1-В, 1-Г, 2-Б, 2-В, 2-Г, 3-Б, 3-В, 3-Г, 4-Б, 4-В, 4-Г класів, що працюють за освітньою програмою О.Я. Савченко для 1-4-х класів (додатки 1-4).

1-Б, 2-Б, 3-Б, 4-Б класи працюють за освітньою програмою О.Я. Савченко з використанням технології «Розумники» (Smart Kids).

Для 1-А, 2-А, 3-А, 4-А класів передбачено окремі варіанти навчальних планів, складених відповідно до освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» для 1-4 класів (додатки 5-8).

В освітній програмі О.Я. Савченко у 1-4-х класах освітня галузь «Мовно-літературна» у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова» (1 клас – навчання грамоти, 2 клас – українська мова і

читання, 3-4 клас – українська мова і літературне читання), «Іноземна (англійська) мова».

Освітня галузь «Математична» реалізується через однойменний окремий предмет «Математика».

Освітні галузі «Природнича», «Громадянська й історична», «Соціальна», «Здоров'язбережувальна» реалізуються через навчальний предмет «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Технологічна» реалізується предметами «Дизайн і технології» у 1-4-х класах та предметом «Інформатика» у 3-4-х класах.

Освітня галузь «Мистецька» реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується однойменним предметом «Фізична культура».

В освітній програмі науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» у 1-4-х класах освітня галузь «Мовно-літературна» з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Іноземна (англійська) мова».

Освітня галузь «Математична» реалізується через однойменний окремий предмет «Математика».

Освітні галузі «Мовно-літературна», «Математична», «Природнича», «Громадянська й історична», «Соціальна», «Здоров'язбережувальна», «Технологічна», «Фізкультурна», «Мистецька», «Інформатична» (1-2 клас) реалізуються через інтегрований навчальний предмет «Я пізнаю світ».

Освітня галузь «Інформатична» предметом «Інформатика» у 3-4-х класах.

Освітня галузь «Мистецька» реалізується інтегрованим предметом «Мистецтво».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується однойменним предметом «Фізична культура».

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні української мови і англійської мови у 1-4-х класах відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 року № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Робочі навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, використання годин якої іде на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантного складника, зокрема української мови у 1-4-х класах (1 год/тижд.). У класах, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», використання годин варіативної складової навчального плану виділено на

англійську мову (1 клас – 1 год/тижд.), математику (2 клас – 1 год/тижд.) та навчальний предмет «Я пізнаю світ» (2-4 класи – 1 год/тижд.).

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предмета «Фізична культура», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Для недопущення перевантаження здобувачів освіти враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради при оцінюванні здобувачів освіти дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту".

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Як передбачено статтею 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», освітній процес у закладах загальної середньої освіти організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Мова навчання – українська.

Кількість класів – 16, аудиторій – 10. Змінність навчання – 1 зміна. Початок занять – о 08.30 годині. Відповідно до карантинних обмежень щодо захворюваності на коронавірусну хворобу COVID-19, воєнного стану в Україні початок занять може змінюватися.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у перших класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

У 1-4 класах здійснюється поділ класів на групи при вивченні української і англійської мов, при кількості учнів більше 27.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюються в умовах особистісно орієнтованого і компетентісного навчання з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізичних особливостей та потреб, визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюється у процесі формувального і підсумкового оцінювання.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»

результати оцінювання об'єктивних результатів навчання учнів у 1-2 класах виражаються вербальною оцінкою, у 3-4 класах - рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради школи.

Підсумкове (річне) оцінювання фіксується у свідоцтвах досягнень учнів 1-4 класів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освіти проводиться державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкове оцінювання. Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Упродовж навчання у закладі освіти здобувачі опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Усі ключові компетентності: вільне володіння державною мовою, математична компетентність, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання протягом життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість та фінансова грамотність можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Зарахування учнів до школи відбувається до чинного законодавства на підставі заяв батьків або осіб, які їх замінюють. Згідно із Законом України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на початок навчального року виповнюється сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

У разі звернення батьків дитини з особливими освітніми потребами, що мають відповідні документи, заклад освіти розглядає можливість утворення інклюзивного класу.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна

Математична

Природнича

Соціальна і здоров'язбережувальна

Громадянська та історична

Технологічна

Інформатична

Мистецька

Фізкультурна

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 року № 8, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314, заклад освіти відповідно до законодавства та своїх установчих документів може організовувати здобуття освіти за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем).

Для забезпечення індивідуальної форми здобуття початкової освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, онлайн-уроки, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Наприкінці навчального року (протягом п'яти днів у 1 і 2 класах або десяти днів у 3 і 4 класах) проводиться навчально-пізнавальна (1-2 класи) та пошуково-дослідницька (3-4 класи) практика, яка передбачає активну діяльність здобувачів освіти у школі та поза її межами, реалізацію проєктів, екологічних акцій тощо.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу освіти передбачає досягнення здобувачами початкової освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.